

Turcis exclusive omnes Franciscanis obtigisse primaeva foundatione seu institutione.

Etenim, in Bosna et Hercegovina tempore independentiae sub regibus nationalibus ante regni interitum primum et praecipuum, ne dicamus exclusivum, titulum acquisitionis parochiarum invenimus fuisse foundationem et erectionem ab ipsis fratribus de auctoritate Romanorum Pontificum. Documenta conservata, quae vidimus, omnia de talibus foundationibus et erectionibus loquuntur, solummodo aliqua ipsorum interpretari possunt de jam formatarum parochiarum donatione Franciscanis.⁵⁹ Item, etsi de prescriptionis et privilegii titulo (excepta toties repetita auctorisatione curam pastorem gerendi, domos ac monasteria erigendi) expressa testimonia non prostent, ex hoc tamen silentio etiam huiusmodi modum acquisitionis parochiarum huic inde fieri potuisse negare non possumus.

Ab interitu regni post illam barbaricam devastationem Turcarum Franciscani soli in Bosna et Hercegovina remanentes denuo parochias fundabant et erigebant ita ut amodo nullum presbyterum saecularem ut verum parochum invenire potuerimus, sed econtra omnes relationes ad S. Sedem loquuntur de solis Franciscanis qua omnium parochiarum possessoribus de quibus Cardinalis Pastricius non dubitavit affirmare ab ipsis esse fundatas et erectas.

Tempore regiminis Vicariorum Apostolicorum pertraximus totum processum erectionis et foundationis parochiarum usque ad hierarchiae ordinariae instaurationem, ex quo liquet parochias non expensis Vicariorum Apostolicorum, nec subventionem S. Congregationis (quae alias suam auctoritatem et protectionem in franciscanorum defensione intromittere numquam omisit) sed emendicatis eleemosynis, parsimonia fratrum, succursu conventuum, atque alacri adjutorio in parva quantitate parochiae omnes erant fun-

incorporatione, simplici nempe transformatione beneficii saecularis in regulare, absque alio aliquo actu juridico, opus est licentia S. Sedis; omnes vero alii modi per se sequuntur ex fundamento normarum generalium, quas legislator ecclesiasticus recepit.

⁵⁹ Cfr. Supra p. 40 ss., 49 ss.